

Hoe De Duinsprong stap voor stap werkt aan de doorgaande leerlijn

Werken vanuit doelen en leerlijnen. Het kind stap voor stap volgen in zijn ontwikkeling. Beter aansluiten bij de verschillende onderwijs-

behoeften. Basisschool De Duinsprong in Drunen is volop bezig dit om te zetten in concrete uitwerkingen. Directeur Heidi Smits neemt ons mee in het ontwikkelproces van 'haar' school. "We willen meer denken en werken vanuit het kind in plaats vanuit de methode."

Verhalenreeks: 'Een rondje langs de velden'

In de verhalenreeks 'Een rondje langs de velden' nemen we u mee in de vragen waarmee onze netwerkpartner Sandra Loos aan de slag gaat op verschillende scholen. Vaak gaat het daarbij om thema's als het anders organiseren van onderwijs, procesbegeleiding bij onderwijs- en teamontwikkeling, Lesson study en coaching m.b.v. filmen en observaties.

Wat altijd in deze trajecten voorop staat: leren van en met elkaar, aansluiten bij de ontwikkelkracht van het team en onderwijsprofessionals leren om het zelf te gaan doen. Bij elk verhaal verzorgt Sandra een korte nabescherwing aan de hand van drie vragen. "Mijn drijfveer is om voor ieder kind een passend onderwijsaanbod te realiseren. Dat wil ik graag bewerkstelligen door de inzet van het leren van en met elkaar. Samen weet je meer dan alleen. Binnen het anders organiseren van het onderwijs is het erg fijn en belangrijk dat je met meerdere ogen naar het kind kan en mag kijken."

Eigenlijk hoef je Heidi geen vraag te stellen. Gedreven vertelt de school-directeur over de ontwikkelingen en vernieuwingen op De Duinsprong. Over de overstap van Cito-toetsing naar het IEP Leerlingvolgsysteem ("IEP vergelijkt kinderen niet met een landelijk gemiddelde maar vergelijkt leerlingen met zichzelf"). Over de focus op de individuele groei van het kind ("We willen ons onderwijs zo gaan organiseren dat ieder kind ervaart dat hij of zij stapjes zet en groeit"). Over leren van en met elkaar als beslissende factor in veranderprocessen ("Kinderen leren van en met elkaar maar leraren ook!").

Werken vanuit doelen en leerlijnen

De missie van de school - een van de uitkomsten van het visietraject dat het team eerder doorliep - vat samen waar De Duinsprong voor gaat: 'ruimte om te groeien, ruimte om jezelf te zijn'. Heidi: "In lijn met onze missie en visie willen we hier de groei van kinderen zien, cognitief en sociaal-emotioneel. We willen het maximale halen uit onze leerlingen, inclusief de 'plus'-leerlingen, en uit de leerlingen die meer nodig hebben. Dat doe je niet door alleen maar klassikaal les te geven, wél door het kind leerstof aan te bieden waar het aan toe is. We spraken hier met elkaar de ambitie uit om te gaan werken vanuit doelen en leerlijnen en meer groepsdoorbrekend te gaan werken. In de coronatijd kwam dat proces echter grotendeels stil te liggen. Kinderen en leraren moesten in hun eigen groep blijven of er was thuis online-onderwijs. Het ontwikkelproces om te komen tot een doorgaande leerlijn stagneerde."

Heidi Smits

Veranderproces

Hoe verder? Met het MT van de school werd besloten om het veranderproces van werken vanuit doelen en leerlijnen door te starten met externe begeleiding. Via KPC Groep kwam adviseur Sandra Loos in beeld. Heidi: "Ik heb veranderprocessen genoeg doorlopen maar het is soms belangrijk dat een ander meekijkt zodat je geen blinde vlekken hebt en je andere perspectieven krijgt. Sandra past met haar expertise en werkwijze precies bij deze vraag en bij wat wij nodig hebben. Ze is niet iemand die even komt vertellen hoe 't moet. Nee, er komt iemand met ons meekijken. Iemand die ons meer op weg komt helpen en vertrouwen geeft in het eigen kunnen van mensen."

Sandra verzorgde twee studiedagen voor het hele team over hoe je opbrengst-gericht en doelgericht kunt werken met leerlingen. "Dat was zeker van waarde", vertelt Heidi, "voor de mindset van de leraren". "Sandra spiegelde ons. Waar staan jullie? Waar wil je naar toe? Wat is de stip op de horizon? Sandra betrok het team en legde de verantwoordelijkheden op de juiste plek. En heel belangrijk: er was een echte klik tussen het team en haar."

Rekenonderwijs

Bij het werken met leerlijnen gaf De Duinsprong voorrang aan het rekenonderwijs. Heidi: "We wilden dit proces niet langs alle kanten aanvliegen. Het moet ook behapbaar zijn voor leerkrachten. Waarom we voor rekenen kozen? De rekenlijnen van het SLO zijn heel helder. Je hoeft ze niet te bedenken. Ze zijn goed beschreven. De vraag aan het team was: ga meer vanuit die leerlijnen denken en je onderwijs organiseren in plaats vanuit de methode."

Na de eerste studiebijeenkomst met Sandra bedachten de leerkrachten zelf ideeën om gericht aan de leerlijn rekenen te werken en zijn proeftuinen opgezet. Hierin wordt geëxperimenteerd op basis van de ideeën. Zoals in groep 5/6. Daar zijn leerlingen anders ingedeeld en zitten sterkere en zwakkere leerlingen bij rekenen gemengd door elkaar. Heidi: "Daarmee creëer je het effect van de zone van naaste ontwikkeling en kunnen leerlingen meer van en met elkaar leren."

Sandra liet de leerkrachten aan elkaar hun ideeën presenteren en pitchen. De leraren gingen bij elkaar op bezoek in de proeftuinen en deelden hun observaties met elkaar. Ook Sandra kwam observeren.

Heidi: "Het had een groot effect toen de leraren van elkaar hoorden wat er in de diverse groepen allemaal gebeurt. Ze zien nu ook de noodzaak in van collegiale consultatie. Niet alleen bij het eigen leerjaar maar ook bij andere leerjaren. We hebben absoluut stappen gezet bij het meer samen werken aan het ontwikkelingsgericht werken. De neuzen staan dezelfde kant op."

Lat iets hoger leggen

Samen. Dat woord loopt als een rode draad door het verhaal van De Duinsprong. Van een school waar klassikaal en met het verlengde instructiemiddel werd gewerkt is het team collectief onder weg naar onderwijs dat meer flexibel meebeweegt met wat kind nodig heeft om te groeien. "Wat onze boodschap aan ouders is? We volgen jouw kind stap voor stap. En bieden leerstof aan waar jouw kind aan toe is. En we dagen jouw kind uit door de lat net iets hoger te leggen. En als dat te hoog is, dan leggen we hem iets lager."

Borgen en verder bouwen

Heidi is ervan overtuigd dat de bal verder blijft rollen. "We gaan de komende pakweg drie jaar toe naar onderwijs waarin de leer- en ontwikkelingslijnen van het kind centraal staan en we deels groepsoverstijgend werken. Dat is onze stip. Met de focus op rekenen. We hebben afgesproken dat Sandra de werkgroep opbrengstgericht werken nog een paar keer begeleidt om te borgen dat we de opbrengsten van dit veranderproces vastleggen en vasthouden. We doen dit proces als team. Hier op De Duinsprong gaan we schoolbreed die doorgaande leerlijn samen neerzetten. Stap voor stap."

Drie vragen aan Sandra Loos

Vraag 1 **Wat waren in dit traject de vertrekpunten voor de ondersteuning en waarom juist deze?**

“Het ging in dit traject over ondersteuning bij het creëren van een doorgaande lijn bij het kindgericht werken en vormgeven van het onderwijs. De school heeft een heldere visie geformuleerd, maar in de praktijk bleek dat de uitvoering daarvan in de verschillende leerjaren anders werd vormgegeven. Essentieel was om in het grote team met veel ervaringen en meningen de neuzen dezelfde kant op te krijgen.”

Vraag 2 **Wat heeft het team door dit traject nu concreet in handen gekregen?**

“Het team heeft tijdens de eerste studiebijeenkomst een stip op de horizon in het 9-veldenmodel gezet en vervolgens een proeftuin uitgewerkt over hoe men kijkt naar het organiseren van leren en groeperen van kinderen bij het rekenen. Daarna hebben enkele teamleden onder mijn leiding de rekenproeftuinen geobserveerd. Deze observaties zijn gedeeld met het team. Daardoor kreeg men zicht op zaken die goed gaan en heeft men de kansen om de doorgaande lijn verder te optimaliseren uitgewerkt in een volgende proeftuin.”

Vraag 3 **Was er een moment in dit traject dat je dacht: hier doen we het voor!?**

“Tijdens de nabespreking van de observaties kon de stuurgroep de kansen voor verbetering zelf al benoemen. We hebben deze kansen samen verdiept en tijdens de tweede studiebijeenkomst zijn ze door de stuurgroep zelf teruggekoppeld aan het gehele team. Mooi om zo'n grote mate van betrokkenheid te ervaren. Dit team heeft van mij kleine zetjes nodig gehad en vliegt dan meteen zelfstandig door. Dat is voor mij ook echt genieten!”

Meer weten?

www.kpcgroep.nl/sandraloos